

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 769/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť B. K., zastúpeného advokátom JUDr. Namirom Alyasrym, PhD., Štúrova 13, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 42359/2014-61/D/445 a jeho prípisom z 22. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2014 doručená sťažnosť B. K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Namirom Alyasrym, PhD., Štúrova 13, Nitra, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6

ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k dohovoru postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) vo veci vedenej pod sp. zn. 42359/2014-61/D/445 a jeho prípisom z 22. augusta 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že JUDr. N. A. PhD. (ďalej aj „podávateľ podnetu“), podal vo svojom mene, nevystupujúc ako obhajca sťažovateľa, ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) podnet na podanie dovolania v prospech sťažovateľa proti

- rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2 T 51/2012 zo 4. septembra 2012, ktorým bola schválená dohoda o uznaní viny a prijatí trestu, a

- proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 1 T 59/2010 z 15. januára 2013, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného a bolo upustené od uloženia súhrnného trestu.

Podávateľ podnetu vychádzal z názoru, že jedinou oprávnenou osobou na podanie dovolania je minister spravodlivosti, *„keďže proti rozsudku I nie je zo zákona prípustné odvolanie... a proti rozsudku II odvolanie oprávnenými osobami podané nebolo“*.

Podľa sťažovateľa *„ministerstvo sa malo podnetmi zaoberať, prijať ich a následne podať dovolania, keďže v tejto súvislosti treba vychádzať z toho, že v tomto konkrétnom prípade dôvody na podanie dovolania splnené boli“*.

Sťažovateľ považuje rozhodnutie o podnete za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené. Nesúhlasí s názorom ministerstva, podľa ktorého:

„Dovolanie, ktoré má podať minister spravodlivosti je závislé od kvalifikovaného podnetu, ktorý však môže podať len niektorá zo strán konania, teda osoba, ktorá bola subjektom v predmetnom trestnom konaní. V prípade určenia iných osôb môžeme per analogiam aplikovať aj ustanovenie upravujúce podanie odvolania, pričom oprávnenou osobou je príbuzný obvineného v priamom pokolení jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel alebo druh.

Z uvedeného vyplýva, že podanie podnetu na podanie dovolania ministromi spravodlivosti prostredníctvom akejkoľvek fyzickej osoby za vyššie uvedenej situácie teda nemôže mať materiálny účinok podľa § 369 ods. 1 Tr. por. “

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na odvolanie v trestných veciach podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd základných slobôd postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 42359/2014-61/D/445 týkajúcom sa vybavenia podnetov k podaniu dovolania Upovedomením zo dňa 22. 8. 2014, ktorým boli podnety na podanie dovolania odložené porušené boli.

2. Upovedomenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o vybavení podnetov JUDr. N. A., PhD., k podaniu dovolania sp. zn. 42359/2014-61/D/445 zo dňa 22. 8. 2014 zrušuje a vec vracia Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky má povinnosť vec znova prerokovať a rozhodnúť a je viazané právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky.

3. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 50.000, Eur.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia v sume 284,08- Eur (za dva úkony právnej služby: prevzatie a príprava zastúpenia a podanie á 134,- Eur + 2 x režijný paušál á 8,04,- Eur) na účet právneho zástupcu JUDr. Namira Alyasryho, PhD., advokáta..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky je povinné uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 284,08- Eur na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07, III. ÚS 214/2010).

Sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho práv označených v petite sťažnosti došlo tým, že minister spravodlivosti nevyhovel podnetom na podanie dovolania, ktoré v jeho prospech podal JUDr. N. A., PhD. Jeho argumentácia sa odvíja primárne od rozdielneho

názoru na okruh osôb oprávnených podať ministrovi spravodlivosti podnet na podanie dovolania v prospech obvineného, teda rozdielny výklad § 369 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku oproti výkladu, z ktorého vychádzalo pri posúdení podnetu ministerstvo.

Úlohou ústavného súdu nie je podávať výklad zákona, a teda v tomto prípade § 369 ods. 1 Trestného poriadku v časti týkajúcej sa okruhu osôb oprávnených na podanie podnetu ministrovi spravodlivosti. Úlohou ústavného súdu je posúdiť, či ministerstvo tým, že neakceptovalo podnet na podanie dovolania, ktorý podal JUDr. N. A., PhD., mohlo zasiahnuť do tých práv sťažovateľa, ktoré označil v petite svojej sťažnosti.

Ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre uvádza, že nie je orgánom ochrany zákonnosti ale ochrany ústavnosti. Porušenie zákonnosti je súčasne porušením ústavnosti v prípade, ak má za následok a je v priamej príčinnej súvislosti s porušením konkrétneho ústavného článku (II. ÚS 23/96).

Ústavný súd vychádzal pri posúdení sťažnosti zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné, a ich vyčerpania teda nie je podmienkou prípustnosti sťažnosti (napr. II. ÚS 357/06, IV. ÚS 323/07, IV. ÚS 277/08, III. ÚS 214/2010). Podnet na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku nie je riadnym ani mimoriadnym opravným prostriedkom a z hľadiska trestného procesného práva ho možno považovať iba za informáciu ministrovi spravodlivosti ako oprávnenému na jeho podanie, ktorá bez ďalšieho nezakladá zákonom ustanovené právne dôsledky. Ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť podnetu. Je na úvahe ministra spravodlivosti posúdiť a rozhodnúť, či podá, alebo nepodá dovolanie (táto úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie podnetu na podanie dovolania nemôže mať preto charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. m. m. I. ÚS 585/2012, II. ÚS 268/2012, IV. ÚS 471/2011, III. ÚS 435/2010, III. ÚS 214/2010).

V nadväznosti na uvedené je potrebné doplniť, že úvaha, či sú splnené zákonné podmienky na podanie dovolania vrátane posúdenia okruhu oprávnených osôb na podanie podnetu, patrí do kompetencie ministra spravodlivosti, nie osoby, ktorá podala podnet, ani osoby, v prospech ktorej bol podnet podaný.

Sťažovateľovi nevyplývalo z podania podnetu inou osobou žiadne právo (žiadny právny nárok). S podaním podnetu je spojené právo podávateľa podnetu, aby sa ním minister spravodlivosti zaoberal, resp. aby ho upovedomil podľa § 369 ods. 6 Trestného poriadku o tom, že o podnete konať nebude, pretože nie je osobou, ktorej zákon priznáva právo na jeho podanie.

Článkom 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje predovšetkým prístup k súdu, pretože len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na domáhanie sa práva na súdnu ochranu oprávnenou osobou. Článok 46 ods. 1 ústavy upravuje prístup k súdu ako možnosť predložiť súdu na rozhodnutie spor o tie práva, ktoré sa podľa rozhodnutia zákonodarcu môžu predkladať súdu. Článkom 46 ods. 1 ústavy sa teda zaručuje právo stať sa účastníkom súdneho konania z vlastnej iniciatívy (PL. ÚS 15/98). Rovnaké právo sa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje aj v rozsahu zákonom ustanoveného prístupu k iným štátnym orgánom (II. ÚS 34/99).

V závere ústavný súd k námietke sťažovateľa dodáva, že prístup k súdnej ochrane (a inej právnej ochrane) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je neobmedzený, domáhať sa ho možno len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy). Podmienky prístupu k súdnej ochrane práv sú limitované aj prostredníctvom určenia oprávnených osôb na podávanie návrhov a opravných prostriedkov. Osobitná úprava podľa Trestného poriadku umožňuje v presne určených a v zásade výnimočných prípadoch podať dovolanie ministrovi spravodlivosti, pričom podmienkou podania dovolania je podnet oprávnenej osoby. Zákon neupravuje, kto je oprávnenou osobou, ale negatívnym vymedzením určuje, kto nie je oprávnenou osobou na podanie podnetu, čo však neznamená, že vychádza z neohraničenej množiny osôb, ako si to vykladá sťažovateľ. Toto ustanovenie je súčasťou Trestného poriadku, ktorý upravuje okruh

subjektov, ktoré majú a vykonávajú vplyv na priebeh konania a ktorým zákon na uskutočnenie tohto vplyvu priznáva určité procesné práva alebo ukladá povinnosti. Rozširovanie tohto okruhu smerujúce k obdobe verejnej žaloby (*actio popularis*), ktorá by umožnila komukoľvek podať podnet na podanie dovolania ministrovi spravodlivosti, nemá oporu v právnom poriadku.

Na základe týchto skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými požiadavkami sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014